

УДК 7.071

ГАБРЕЛЬ Т. М.

Національний університет «Львівська політехніка»

DOI:10.30857/2617-0272.2022.1.5.

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ВІДЖЕЇНГУ ЯК ЖАНРУ СУЧАСНОГО МЕДІА-МИСТЕЦТВА

Мета: задекларувати та розкрити сутність поняття «віджеїнг» як самобутнього виду сучасного медіа-мистецтва; на основі історичного аналізу розкрити досягнення знакових персоналій, котрі причетні до зародження та розвитку жанру.

Методологія: ретроспективний аналіз та аналіз літературних джерел.

Результати. Виокремлено та охарактеризовано вклад ряду персоналій, що дали поштовх формуванню нового мистецького напрямку; проаналізовано їхній творчий шлях та власний творчий метод. Показано самобутність нової течії просторово-часового мистецтва та її взаємозв'язок із розвитком медійних технологій. Наголошено на важливості синтезу зображальних засобів, що формують візуальну естетику, технічної та технологічної майстерності та ерудованості виконавця, та безпосередньо самого змісту в медіа-творах. Окреслено пріоритетні напрямки для подальших досліджень в напрямку медіа-мистецтва. «Віджеїнг» як вид сучасного медіа-мистецтва, скерований на регулярний пошук нових тем та постійний рух уперед; стрімка експансія віджеїнгу нерозривно пов'язана з розвитком медіа-технологій; важливість використання власного творчого потенціалу для вираження значущих ідей; пов'язуючи персони інноваторів з технологіями, які регулярно розширюють можливості медіа-мистецтва, має значення концентрація на змісті.

Наукова новизна. Вперше в науковій мистецтвознавчій літературі України розглянуто й проаналізовано поняття «віджеїнгу» та названо творців, які розширювали поняття сучасного мистецтва під впливом технологій.

Практична значущість. Розглянуто історію становлення віджеїнгу як сучасного самобутнього виду мистецтва шляхом аналізу ключових персоналій в даній галузі та встановлено засновників жанру. Проаналізовано творчість та кредо означених піонерів жанру, що в українській мистецькознавчій літературі зроблено вперше. Показано взаємозв'язок розвитку технологій із формуванням нових форм мистецтва.

Ключові слова: віджеїнг; медіа-мистецтво; медіа-арт; творчий метод.

Вступ. Технологічні інновації в сфері різноманітних медіа давно послуговуються закономірністю – практика випереджає теорію. Теоретичні трактати не завжди встигають за практичними інноваціями, які набирають обертів у сьогоднішніх умовах надзвичайно стрімко; також зазначимо, що теоретичні напрацювання не завжди знаходять відображення в офіційній науковій теорії та часто тривало в часі очікують на емпіричну апробацію. Динамічні відеоряди, що формують єдність із музичним твором, вже давно стали частиною медійної й масової культури, яка в унісон з технологічними відкриттями породжує все нові напрями. Практично жоден захід сьогодні неможливо сприйняти без відео, як і будь-який концерт чи

дискотека немислимі без відеоінсталяцій віджеїв, хоч наукового осмислення фактографічного аналізу джерел досі не подано.

Медіа-мистецтво, або медіа-арт (лат. *medium* – середина, посередник, і англ. *art* – мистецтво; синоніми – комп'ютерне мистецтво, кібер-арт), – вид сучасного мистецтва, для створення й демонстрації якого використовують сучасні інформаційні та комунікативні (тобто медіа-) технології. Враховуючи інтенсивне поширення технологій, видова палітра медіа-мистецтва постійно вдосконалюється.

Віджеїнг – вид медіа-мистецтва, що описує роботу людини, яка в режимі реального часу з допомогою спеціального технічного оснащення створює відеоряд,

супроводжуючи музичний твір. У своїй роботі віджеї / відео-митець / відео-художник використовує як завчасно підготовлені візуальні образи та відеофрагменти, так і генеративні програмні засоби для формування відео в режимі реального часу. І хоча відзначимо системний брак теоретичних напрацювань у цій сфері, термін активно використовується на рівні державних інституцій та є стійкою складовою поняття «аудіовізуальне мистецтво».

Аналіз попередніх досліджень.

Традиційно увесь науковий наратив з тематики віджеїнгу вибудовується в кількох напрямках: історія віджеїнгу – Janae Almen [12]; технологічні досягнення та особливості – M. Mengqin [19]; теорія – Chris Wahl [26]; синтез мистецтв та місце віжеїнгу в структурі медіа-арту – Anna Weisling [27], Annet Dekker [13], Amanda Steggell [23], а також А. Кравченко [3, С. 147–151], О. Ландяк [4; 5, С. 104–115]; М. Мельник [8, С. 97]; О. Кириченко [2, С. 70–75]. Варто відзначити і наявність цілісних культурологічних досліджень, які комплексно розглядають феномен «віджеїнгу» [14; 24; 28]. Першою, що присвячена означеній тематіці, вважають книгу японського автора Дайзабуро Харади «VJ2000», яка, на жаль, не перекладена англійською й існує тільки мовою оригіналу. Як відомо, кількість не завжди переходить у якість, із-за постійного вдосконалення видової палітри є потреба розширювати теоретичні напрацювання в цій сфері.

Постановка завдання. Задекларувати та розкрити суть поняття «віджеїнг» як виду сучасного медіа-мистецтва. Розглянути історію й вклад персоналій, які надали рух явищу «віджеїнгу» в контексті сучасного світового медіа-мистецтва. Вказати на дієві стратегії та складові творчого мислення інноваторів, що призвели до світового визнання.

Результати дослідження. Сьогодні «віджеїнг», як складова курсів медіа-арту, є

присутнім у більшості профільних закладів України – серед них: Інститут проблем сучасного мистецтва при Національній академії мистецтв України (викл. курсу Чепелик О.В.); Харківська державна академія дизайну і мистецтв (викл. курсу Стародубцева Л.В.); Національний університет «Львівська політехніка» (викл. курсу Габрель Т.М.). Тема віджеїнгу, а особливо його практична складова, популярна також серед приватних ЗВО і різноманітних навчальних курсів.

Для опису історії формування віджеїнгу можна піти двома шляхами: 1) розгляд технології, які створювали нові можливості; 2) визначення історичних персоналій, які зробили певний вклад у формування жанру. Автор має на меті скористатися другим шляхом – аналіз життя й творчого шляху персоналій, які своєю діяльністю сформували теоретичні передумови та сприяли виникненню нового явища в світовому мистецтві, дає змогу скрупульозніше відслідкувати базу для подальших досліджень, виявити закономірності розвитку сучасного медіа-мистецтва, зокрема віджеїнгу. Оскільки традиційно поняття «віджеїнгу» входить у ширше поняття «медіарту», маємо на меті відокремити його та зробити більш дискретним.

Традиційно виникнення медіа-арту асоціюють із піонерами галузі, серед яких: американець Сеймур Локс [22], котрий експериментував з кодоскопами та графопроєкторами; всесвітньовідомий американський митець лемківського походження Енді Воргол [1]; художній керівник студії анімації Уолта Дісней Кен Андерсон [15], автор одного із перших публічних показів проєкцій на тривимірні об'єкти; американсько-корейський художник Нам Джун Пайк [18], якого визначають засновником відеоарту; винахідники першого синтезатора для відео-анімації Стів Рут та Біл Етра [10], американський художник та винахідник

процесору обробки зображень – Даніель Сандін [25]. Усі вони самовіддано реалізовували свій творчий потенціал, відкриваючи нові грані культури. Віджеїнг сформувався як запит на візуалізацію музичних творів у індустрії розваг. Хто ж фактично став першим віджеєм у світі? Є сенс відзначити дві особистості.

Меррілл Альдіґ'єрі (1942) (рис. 1) – незалежна художниця / продюсерка та режисерка, яка отримала чимало нагород, брала участь у багатьох різних аспектах відео-виробництва, включаючи монтаж, анімацію й режисуру. Свої перші фільми зняла ще в старшій школі, згодом закінчила з відзнакою Массачусетський коледж мистецтв і дизайну за спеціальністю кіно та мультимедіа й у травні 1980-го її запросили на показ фільму в нічному клубі Hurrah. На той час музичних відеокліпів не існувало у великій кількості, і відеоінсталяція використовувалася для презентації випадкового фільму. Щоб зрівняти роль візуальних елементів з музикою ді-джея, Меррілл нагромадила великий обсяг візуального матеріалу, який можна було демонструвати глядачам і комбінувати в реальному часі для авторської інтерпретації музики. Працюючи разом із ді-джеєм, колекція необроблених візуальних матеріалів була змішана в режимі реального часу для створення безперервної візуальної інтерпретації музики. Меррілл Альдіґ'єрі стала першим у світі штатним «VJ», і щоб описати власну діяльність, вперше вжила термін «відео-жокей». Згодом клуб закрився, проте свою арт-практику вона продовжила в інших нічних танцювальних закладах, а згодом відкрила продюсерську компанію, випустила серію музичних кліпів для нового лейблу домашнього відео Sony. Створювала Меррілл Альдіґ'єрі також анімації для корпоративних клієнтів – «Вулиця Сезам» та «Бівіс і Батхед». На початку 1990-х, після переїзду до Франції, продовжила свою творчість більше в сфері

кінематографу – нічна робота в будь-якому випадку передбачає значно більше стресу.

Пітер Рубін (1941–2015) (рис. 2) – режисер, що народився в Нью-Йорку, де й закінчив кіношколу, а з 1968 р. переїхав до Амстердама. Тут у відомому своєю якісною технічною й культурною складовою клубі Mazzo, креативним директором якого він стане на наступних десять років, Пітер завдяки перемикачу, створеному для нього другом-інженером, розпочав перемикати відеосигнал між двома відеомагнітофонами U-Matic у такт музиці (з 1979 р.). У Амстердамі Пітер Рубін заснував також VJAcademy – першу спеціалізовану школою післядипломної освіти для виконавців живого відео (VJ), де він до останніх років життя читав лекції про походження й історію відеоарту, принципи візуального ритму тощо. Окрім високої фаховості, ця людина поєднувала в собі такі ознаки, як інтенсивний спостерігач за суспільством і політикою, довічний неприборканий критик. І яким би жорстким він іноді не видавався, завжди залишався оптимістом, закликаючи художників використовувати свій творчий потенціал для вираження значущих ідей, а не лише для розваг. Його творчу й життєву позицію найкраще розкриває фрагмент з авторського маніфесту (1999) [20]: «Життєво важливо започаткувати й розвивати різні підходи у сфері високотехнологічної масової комунікації, спрямовані на об'єднання та створення натхнення для глобальної молодіжної культури. Що стосується майбутнього цифрового мистецтва й візуальної комунікації, на даний момент маємо два альтернативні підходи: або виберемо простішу втечу в еґо-орієнтовані кіберсвіти власної вигоди й фантазії, або приймемо складніший виклик, щоб реалістично протистояти й покращувати нашу планету, яка стрімко змінюється. Відповідь на це питання значною мірою визначить долі усіх і кожного. Я можу тільки сподіватися, що новий дух у молодіжній

культури та молодіжному культурному спілкуванні знову встане, закріпиться і почне серйозно зростати, щоб завтрашнє сонце сяяло значно яскравіше, ніж тьмяність, яка нині нависає над усіма нами».

Віджеїнг як напрям медіа-арту розвивався паралельно як у більш авангардній сфері нічних розваг, так і в глянцевої формі на музичних телеканалах. Виокремимо персоналій зі сфери телевізійних музичних каналів, які здобули світове визнання: Марк Гудман (1952) [6] – радіо-діджей, телеведучий і актор, відомий як один із п'яти оригінальних відео-жokeїв у музичній мережі MTV, де працював на відповідній посаді протягом 1981–1987 рр.; Марта Квінн (1959) [7], маючи фундаментальні музичні знання, працювала на посаді відео-жokeя MTV спершу з 1981 по 1986 рр., а потім знову з 1989-го до 1992 року, згодом продовжила свою кар'єру в телевізійних шоу, веде також власний подкаст. Алан Хантер (1957) [11] – перше обличчя, яке побачили глядачі при виході в ефір MTV, і оскільки на початку 1980-х MTV став домінуючим каналом для музичного контенту, Хантер брав інтерв'ю у багатьох знаменитостей. Дж. Джексон (1941–2004) [17] під час перебування на MTV (1981–1986 рр.) найбільше брав участь у висвітленні Live Aid (1985) та допоміг запустити серію «120 хвилин». Після п'яти років роботи у цій музичній мережі Джексон повернувся на радіо в Лос-Анджелесі. Ніна Блеквуд (1952) [9] – інша американська диск-жokeй та музичний журналіст, перша з п'яти MTV-віджеїв (1981–1986). Те, що починалося під час зародження кабельного телебачення як незріла, грайлива лінійка музичних відео, швидко перетворилося на відображення американської молодіжної культури. Згодом мережа розширила межі мистецтва, статі й раси, зміцнивши свій імідж та ставши справді знаменитою культурною інституцією. І при «вируванні» інформаційної революції MTV завжди був

на передовій, досліджуючи технології, які формували дух часу.

Зростаюча доступність технологій у розвинених країнах та сприятливі для самовираження культурні ландшафти зумовили формування значущих творчих колективів, які стрімко відрефлексували драматичну політичну ситуацію на планеті у своїй творчості та сформували культурний мультимедійний спадок кінця ХХ ст. Не маючи жодних формальних установок і галузевих стандартів, інноваційні митці з відкритою свідомістю сміливо брали новий інструментарій та використовували його для донесення важливої для часу сутності.

Emergency Broadcast Network (EBN) – американська відео-партизанська мультимедійна група, створена в 1991 р. випускниками Школи дизайну Род-Айленда. До її складу входили музиканти, художники й технологи, серед яких у контексті віджеїнгу варто виокремити Грега Деокампо, що згодом був одним із основоположників програмного продукту Abode Aftereffect [16, С. 70] та Браяна Кейна, котрий розробив програму VUJAK. Рефлексує в творчості на політичну тематику та використовуючи велику бібліотеку відеоматеріалів, записаних по телебаченню, й відео-семплери, мультимедійний колектив створює складні аудіо/візуальні композиції, не схожі на ті, що існували в той час, та формує обличчя андерграундної електроніки 1990-х. Колектив став відомим своїми медіа-скульптурами й сценічним реквізитом, власною унікальною творчістю ним започатковано стиль «відеоскретч».

Coldcut – засновники культового лейблу Ninja Tune, легендарного британського електронного дуєту, що розпочав свою творчу кар'єру в 1986-му. Через десять років (1997 р.) учасник колективу Метт Блек разом із кембриджськими розробниками створив програмне забезпечення для маніпуляції відео в реальному часі VJAMM – одну з перших програм, яка дозволила

користувачам бути «цифровим відеожокеєм», реміксуючи й колажуючи

звук і зображення, одночасно запускаючи аудіо та візуальні фрагменти.

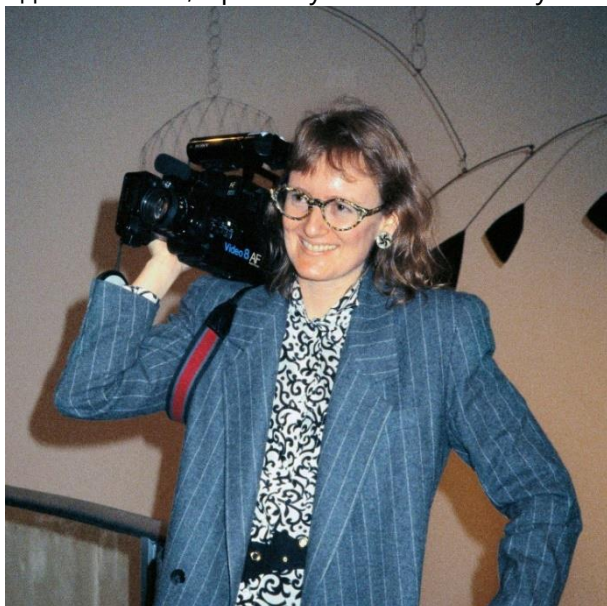

Рис. 1. Меррілл Альдіг'єрі

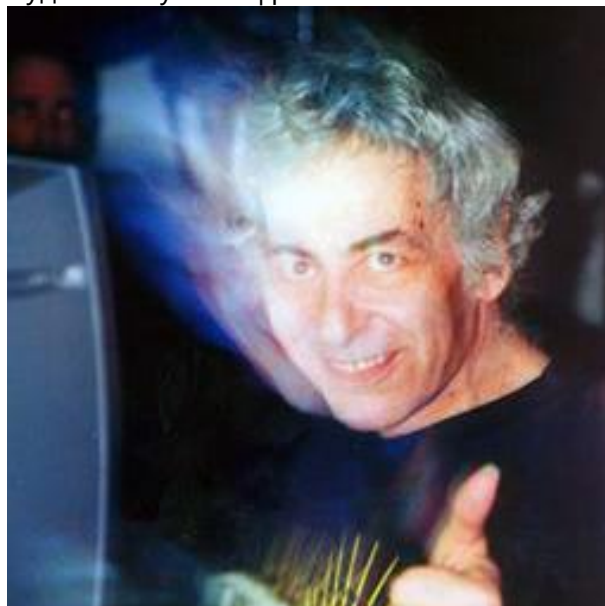

Рис. 2. Пітер Рубін

Рис. 3. Професійний DVD-програвач Pioneer DVJ-X1 (2004)

Hexstatic – англійський дует електронної музики Стюарта Уоррен Хілла і Робіна Брансона, що з уже згаданого 1997-го спеціалізується на створенні «химерного» аудіо-візуального електро. Виконавці зіграли важливу роль у розробці обладнання для VJ, включаючи професійний DVD-програвач Pioneer DVJ-X1 (рис. 3), що побачив світ у 2004. Стюарт Уоррен 2014 р. заснував компанію, що спеціалізується на виробництві голографічної плівки Hologauze, яка підтримує стереоскопічний 3D-ефект. Її поверхня дуже тонка й високовідбиваюча, і

це забезпечує гарне посилення екрану та контрастність, поверхня стає невидимою для аудиторії при правильному налаштуванні. Спільним для EBN, Coldcut і Hexstatic є їх активна політична позиція: своєю творчістю вони намагаються змусити людей замислитися над реальністю та показують, як ЗМІ маніпулюють масами. Наприкінці минулого століття ринок мультимедіа щораз активніше розширюється, і виробники техніки відреагували на такий виклик – стало з'являтися більше пристроїв для міксування відео-сигналу, відповідно, згодом виник

термін DVJ–діджей, що поєднує свої функції з роллю віджея. Основним естетичним принципом тогочасного віджеїнгу був семплінг, коли зміст мистецького послання формується з допомогою безлічі фрагментів із довільних джерел [21, С. 11].

Висновки. Художник, на відміну від науковця, відкидає «теоретичні підґрунтя» для здійснення своєї діяльності, бере сміливо професійні засоби й інструменти для вираження власних ідей, формуючи тим самим індивідуальний творчий метод самовираження та знаходячи час для рефлексії після акту творення. Віджеїнг як вид медіа-мистецтва розпочав свою стрімку експансію синхронно з розвитком медіа-технологій. Він, як і будь-який вид новітнього мистецтва, започатковується ентузіастами, котрі оптимістично й позитивно сприймають інноваційні технології та спрямовують їх можливості на

донесення значущих, на їх думку, ідей. Будучи самостійним видом мистецтва (саме так доцільно сприймати віджеїнг сьогодні), сфери віджеїнгу варто розширювати, розкриваючи, зокрема, нові обличчя українських міст та життя людей у них. Оскільки віджеїнг виступає до певної міри творцем настрою (впливу на людей), важливо займатися ним професійно і уникати ремісництва. Поряд із культурними апологетами традиційно виникає безліч послідовників-компіляторів, які концентруються більше на новій формі, ніж на змісті, який мають на меті передати глядачам, закономірно, історією вони не запам'ятовуються. В подальших дослідженнях автор має на меті розкрити новітню історію віджеїнгу XXI ст., пов'язуючи персони інноваторів з новими технологіями, які регулярно розширюватимуть можливості медіа-мистецтва.

Література

1. Уорхол Енди. Америка: пер. с англійського С. Силакова. Москва: Ад Маргинем Пресс. 2014. 224 с.

2. Кириченко О. І. Актуальні проблеми вивчення сучасного мистецтва. *Наукові записки*. 2017. Вип. 157. С. 70–75. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/157/16.pdf> (дата звернення 23.11.21).

3. Кравченко А. Електроакустичні та аудіовізуальні твори в естетосфері ансамблевої культури України (кінець ХХ – початок ХХІ століття). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31, Т. 1. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_1/22.pdf (дата звернення 23.11.21).

4. Ландяк О. М. «Аудіовізуальне мистецтво» як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. *Наукові записки Тернопільського нац. пед. Ун-ту ім. В.Гнатюка*. 2017. № 1 (вип. 36), С. 213–223. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2017_1_32 (дата звернення 21.11.21).

5. Ландяк О. М., Коновалов Д. О. Медіа-арт в контексті сучасного екранного мистецтва. *Парадигма пізнання: гуманітарні питання*. 2015. С. 104–118. URL: [https://naukajournal.org/index](https://naukajournal.org/index.php/Paradigm/article/view/451/629)

[php/Paradigm/article/view/451/629](https://naukajournal.org/index.php/Paradigm/article/view/451/629) (дата звернення 21.11.21).

6. Марк Гудмен. *Knowledger*. URL: <https://ru.knowledgr.com/03422315/МаркГудмен> (дата звернення 21.11.21).

7. Марта Квінн [Martha Quinn]. *Кінобаза*. URL: <https://kinobaza.com.ua/persons/martha-quinn?page=> (дата звернення 09.11.21).

8. Мельник М. М. Синтез мистецтв у сучасних естрадних номерах. *Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі ХХІ століття*: матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. проф.-вкл. складу, докторантів, аспірантів і магістрантів. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2019, С. 95–98. URL: http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/nuk_konf/19/3.pdf (дата звернення 03.12.21).

9. Ніна Блэквуд – Nina Blackwood. Википедия site:360wiki.ru. URL: https://360wiki.ru/wiki/Nina_Blackwood (дата звернення 06.12.21).

10. Рут-Етра. Видео Синтезатор (Rutt-Etra Video Synthesizer). URL: http://www.dafest.bg/DADict/index.php?title=Рут-Етра_Видео_Синтезатор (Rutt-Etra Video Synthesizer) (дата звернення 02.12.21).

11. Alan Caldwell Hunter. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: <https://en.wikipedia>

[org/wiki/Alan_Hunter_\(VJ\)](https://www.academia.edu/35480203/The_Art_of_the_VJ_The_Origin_of_a_Complete_Art) (дата звернення 29.11.21).

12. Almen J. The Art of the VJ: The origin of a complete art. HEM Final paper. Dr. McGregor Boyle, May 16, 2011. URL: https://www.academia.edu/35480203/The_Art_of_the_VJ_The_Origin_of_a_Complete_Art (дата звернення 17.10.21).

13. Dekker A. Synaesthetic Performance in the Club Scene. 3rd Conference on Computational Semiotics for Games and New Media, 10–12 September 2003, University of Teesside. URL: http://www.cosignconference.org/downloads/papers/dekker_cosign_2003.pdf (дата звернення 28.11.21).

14. Faulkner M. VJ: Audio-Visual Art VJ Culture. London: Laurence King, 2006. 192 p.

15. Ken Anderson. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://disney.fandom.com/wiki/Ken_Anderson (дата звернення 05.12.21).

16. Hook J., Green D., McCarthy J. & other. A VJ centered exploration of expressive interaction. CHI '11: Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems. 2011, May, P. 1265–1274. URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/1978942.1979130> (дата звернення 02.12.21).

17. J.J. Jackson (media personality). From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/J.J._Jackson_\(media_personality\)](https://en.wikipedia.org/wiki/J.J._Jackson_(media_personality)) (дата звернення 03.12.21).

18. June Paik. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Nam_June_Paik (дата звернення 03.12.21).

19. Mengqin M. Night Club Visuals as Liminal Art. Visual Literacies Conference Oxford University 30 June – 3 July 2008. URL: https://www.academia.edu/5525532/Briel_Night_Clubbing_vision_pdf0 (дата звернення 11.11.21).

20. Peter Rubin. URL: <http://www.namenfinden.de/s/ralf+peter+rubin> (дата звернення 23.11.21).

21. Pigg E. S. Video Jockeys: New Media in Performance Art. Columbus, OH: Ohio State University, 2020. URL: <https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/91715/VideoJockeys-ewMediainPerformanceArt.pdf> (дата звернення 18.11.21).

22. Seymour Locks. John Natsoulascenter for the Arts. URL: <https://www.natsoulas.com/movement/medium/abx-beat/locks-seymour/> (дата звернення 23.11.21).

23. Steggell A. Mind, the Gapsynaesthesia and Contemporary Live Art Practice. Norwegian Theatre Academy, December 2006. URL: https://www.researchgate.net/publication/270819352_Mind_the_Gap_Synaesthesia_and_Contemporary_Live_Art_Practice (дата звернення 23.11.21).

24. Spinrad P., Ultio M. & Schwark J. The VJ Book: Inspirations and Practical Advice for Live Visuals Performance. Los Angeles: Feral House, 2005. 224 p.

25. Tsoupikova D., Kostis H.-N. & Sandin D. [A practical guide to art/science collaborations](https://www.academia.edu/35480203/The_Art_of_the_VJ_The_Origin_of_a_Complete_Art). SIGGRAPH '13: ACM SIGGRAPH 2013 Courses, 2013. URL: <https://doi.org/10.1145/2504435.2504455> (дата звернення 25.11.21).

26. Wahl Ch. Between Art History and Media History: A Brief Introduction to Media Art: Challenges and Perspectives. [w:] [Preserving and Exhibiting Media Art](https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9789048513833-004/html). Published by [Amsterdam University Press](https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9789048513833-004/html), 2013, P. 1–55. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9789048513833-004/html> (дата звернення 01.12.21).

27. Weisling A. A case for a notation system for live visual performance. A dissertation for the degree of Master of Sonic Arts. Queen's University Belfast Sonic Arts Research Center, September 2012. URL: https://www.academia.edu/1933512/Masters_Dissertation_A_Case_for_a_Notational_System_for_Live_Visual_Performance (дата звернення 27.11.21).

28. Willis H. New Digital Cinema. Reinventing the Moving Image. Wallflower Press, Columbia University Press, 2019. 144 p.

References

1. Uorhol Endi. Amerika [Warhol Andy. America] (2014). per. s anglijskogo S. Silakova. Moskva: Ad Marginem Press: 224. [in Russian].

2. Kyrychenko, O. I. (2017). Aktual'ni problemy vuvchennya suchasnoho mystetstva [Current issues in the study of contemporary art]. *Naukovi zapysky*. 157, 70–75. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/157/16.pdf> [in Ukrainian].

3. Kravchenko, A. (2020). Elektroakustychni ta audiovizual'ni tvory v estetosferi ansamblevoyi kul'tury Ukrayiny (kinets' XX – pochatok XXI stolittya) [Electroacoustic and audiovisual works in the aesthetic sphere of ensemble culture of Ukraine (late XX – early XXI century)]. *Aktual'ni pytannya*

- humanitarykh nauk. – Current issues of the humanities.* 31, 1. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_1/22.pdf [in Ukrainian].
4. Landyak, O. M. (2017). «Audiovizual'ne mystetstvo» yak kontsept u suchasnomu mystetstvosnavchomu dyskursi. ["Audiovisual art" as a concept in contemporary art discourse]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho nats. ped. Un-tu im. V.Hnatiuka.* 1. 36. 213–223. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2017_1_32 [in Ukrainian].
5. Landyak, O.M. & Konovalov, D.O. (2015). Media-art v konteksti suchasnoho ekrannoho mystetstva [Media art in the context of modern screen art]. *Paradyhma piznannya: humanitarni pytannya.* 104–118. URL: <https://naukajournal.org/index.php/Paradigm/article/view/451/629> [in Ukrainian].
6. Mark Gudmen. *Knowledgegr.* URL: <https://ru.knowledgr.com/03422315/МаркГудмен> [in Russian].
7. Marta Kvinn [Martha Quinn]. *Kinobaza.* URL: <https://kinobaza.com.ua/persons/martha-quinn?page=> [in Ukrainian].
8. Mel'nyk, M. M. (2019). Syntez mystetstv u suchasnykh estradnykh nomerakh [Synthesis of arts in modern pop numbers]. *Stsenichne mystetstvo u svitovomu kul'turnomu prostori XXI stolittya: materialy I Vseukr. nauk.-prakt. konf. prof.-vykl. skladu, doktorantiv, aspirantiv i mahistrantiv.* Kyiv: Vyd. tsentr KNUKiM. 95–98. [in Ukrainian].
9. Nina Blackwood. Wikipedia site: 360wiki.ru. URL: https://360wiki.ru/wiki/Nina_Blackwood [in Russian].
10. Rutt–Etra Video Synthesizer. URL: [http://www.fest.bg/DADict/index.php?title=Pyт-Eтpa_Видео_Синтезатор_\(Rutt-Etra_Video_Synthesizer\)](http://www.fest.bg/DADict/index.php?title=Pyт-Eтpa_Видео_Синтезатор_(Rutt-Etra_Video_Synthesizer)) [in Ukrainian].
11. Alan Caldwell Hunter. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/Alan_Hunter_\(VJ\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Alan_Hunter_(VJ)) [in English].
12. Almen, J. (2011). *The Art of the VJ: The origin of a complete art.* HEM Final paper. Dr. McGregor Boyle. URL: https://www.academia.edu/35480203/The_Art_of_the_VJ_The_Origin_of_a_Complete_Art [in English].
13. Dekker, A. (2003). Synaesthetic Performance in the Club Scene. 3rd Conference on Computational Semiotics for Games and New Media, 10–12 September, University of Teesside. URL: http://www.cosignconference.org/downloads/papers/dekker_cosign_2003.pdf [in English].
14. Faulkner, M. (2006). *VJ: Audio-Visual Art VJ Culture.* London: Laurence King, 192. [in English].
15. Ken Anderson. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://disney.fandom.com/wiki/Ken_Anderson [in English].
16. Hook, J., Green, D., McCarthy, J. & other (2011). A VJ centered exploration of expressive interaction. *CHI '11: Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems.* 1265–1274. URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/1978942.1979130> [in English].
17. J.J. Jackson (media personality). From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/J.J._Jackson_\(media_personality\)](https://en.wikipedia.org/wiki/J.J._Jackson_(media_personality)) [in English].
18. June Paik. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Nam_June_Paik [in English].
19. Mengqin, M. (2008). *Night Club Visuals as Liminal Art.* Visual Literacies Conference Oxford University. URL: https://www.academia.edu/5525532/Briel_Night_Clubbing_vision_pdf0 [in English].
20. Peter Rubin. URL: <http://www.namenfinden.de/s/ralf+peter+rubin>; https://de.wikipedia.org/wiki/Peter_Rubin [in English].
21. Pigg, E. S. (2020). *Video Jockeys: New Media in Performance Art.* Columbus, OH: Ohio State University, URL: <https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/91715/VideoJockeys-ewMediainPerformanceArt.pdf> [in English].
22. Seymour Locks. *John Natsoulascenter for the Arts.* URL: <https://www.natsoulas.com/movementmedium/abx-beat/locks-seymour/> [in English].
23. Steggell, A. (2006). *Mind, the Gapsynaesthesia and Contemporary Live Art Practice.* Norwegian Theatre Academy. URL: https://www.researchgate.net/publication/270819352_Mind_the_Gap_Synaesthesia_and_Contemporary_Live_Art_Practice [in English].
24. Spinrad, P., Ulto, M. & Schwark, J. (2005). *The VJ Book: Inspirations and Practical Advice for Live Visuals Performance.* Los Angeles: Feral House, 224. [in English].

25. Tsoupikova, D., Kostis, H.-N. & Sandin, D. (2013). [A practical guide to art/science collaborations](https://doi.org/10.1145/2504435.2504455). SIGGRAPH '13: ACM SIGGRAPH 2013. URL: <https://doi.org/10.1145/2504435.2504455> [in English].

26. Wahl, Ch. (2013). *Between Art History and Media History: A Brief Introduction to Media Art: Challenges and Perspectives*. [w:] [Preserving and Exhibiting Media Art](https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9789048513833-004/html). Published by Amsterdam University Press. 1-55. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9789048513833-004/html> [in English].

27. Weisling, A. (2012). A case for a notation system for live visual performance. *A dissertation for the degree of Master of Sonic Arts*. Queen's University Belfast Sonic Arts Research Center. URL: https://www.academia.edu/1933512/Masters_Dissertation_A_Case_for_a_Notational_System_for_Live_Visual_Performance [in English].

28. Willis, H. (2019). *New Digital Cinema. Reinventing the Moving Image*. Wallflower Press, Columbia University Press. 144. [in English].

HISTORY OF VJING ARISING AS A GENRE OF MODERN MEDIA ART

HABREL T. M.

Lviv Polytechnic National University

Goal: declare and reveal the essence of the concept of "Vjing" as an original form of modern media art; on the basis of historical analysis to reveal the achievements of iconic personalities involved in the origin and development of the genre.

Methodology: retrospective analysis and analysis of literature sources.

Results. The contribution of a number of personalities who gave impetus to the formation of a new artistic direction is singled out and characterized; their creative way and own creative method are analyzed. The originality of the new trend of space-time art and its relationship with the development of media technologies is shown. The importance of the synthesis of pictorial means that shape the visual aesthetics, technical and technological skills and erudition of the performer, and the content itself in media works is emphasized. Priority areas for further research in the field of media art are outlined. Vjing as a form of modern media art, aimed at regular search for new topics and constant movement forward; the rapid expansion of Vjing is inextricably linked with the development of media technologies; the importance of using one's own creative

ИСТОРИЯ СТАНОВЛЕНИЯ ВИДЖЕЙНГА КАК ЖАНРА СОВРЕМЕННОГО МЕДИА-ИСКУССТВА

ГАБРЕЛЬ Т. Н.

Национальный университет «Львовская политехника»

Цель: задекларировать и раскрыть сущность понятия «виджейнг» как самобытного вида современного медиа-искусства; на основе исторического анализа раскрыть достижения знаковых персоналий, причастных к зарождению и развитию жанра.

Методология: ретроспективный анализ и анализ литературных источников.

Результаты. Выделен и охарактеризован вклад ряда персоналий, давших толчок формированию нового художественного направления; проанализирован их творческий путь и творческий метод. Показана самобытность нового течения пространственно-временного искусства и его взаимосвязь с развитием медийных технологий. Отмечено важность синтеза изобразительных средств, формирующих визуальную эстетику, технического и технологического мастерства и эрудированности исполнителя, и непосредственно самого содержания в медиа-произведениях. Обозначены приоритетные направления для дальнейших исследований в направлении медиа-искусства. Виджинг как вид современного медиа-искусства, направленный на регулярный поиск новых тем и постоянное движение вперед; стремительная экспансия виджинга неразрывно связана с

potential to express meaningful ideas; When linking the personalities of innovators with technologies that regularly expand the possibilities of media art, it is important to focus on the content.

Scientific novelty. For the first time in the scientific art literature of Ukraine the concept of "Vjing" is considered and analyzed and the creators who expanded the concept of modern art under the influence of technology are named.

Practical significance. The history of Vjing as a modern original art form is analyzed by analyzing key personalities in this field and identified the founders of the genre. The work and credo of the marked pioneers of the genre, which is done for the first time in Ukrainian art literature, are analyzed. The relationship between the development of technology and the formation of new art forms is shown.

Key words: *vjing; media art; media art; creative method.*

развитием медиа-технологий; важность использования собственного творческого потенциала для выражения значимых идей; связывая персоны инноваторов с технологиями, регулярно расширяющими возможности медиа-искусства, имеет значение концентрация на содержании.

Научная новизна. Впервые в научной художественной литературе Украины рассмотрено и проанализировано понятие «виджеинга» и названы творцы, которые расширяли понятие современного искусства под влиянием технологий.

Практическая значимость. Рассмотрена история становления виджеинга как современного самобытного вида искусства путем анализа ключевых персоналий в данной области и установлены основатели жанра. Проанализировано творчество и кредо обозначенных пионеров жанра, что в украинской художественной литературе сделано впервые. Показана взаимосвязь развития технологий с формированием новых форм искусства.

Ключевые слова: *виджинг; медиа-искусство; медиа-арт; творческий метод.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2022.1.5](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.1.5)

Габрель Тарас Миколайович, канд. Мист., старший викладач кафедри дизайну та основ архітектури, Національний Університет «Львівська Політехніка», ORCID 0000-0002-2293-6841, **e-mail:** taras.m.habrel@lpnu.ua

Цитування за ДСТУ: Габрель Т. М. Історія становлення віджеїнгу як жанру сучасного медіа-мистецтва. *Art and design*. 2022. №1(17). С. 57–66.

Citation APA: Habrel, T. M. (2022) History of Vjing Arirising as a Genre of Modern Media Art. *Art and design*. 1(17). 57–66.